

Viljandi maakonnas, Põhja- Sakala vallas, Tipu külas asuva Tõramaa-Oja kinnistu (registriosa nr 3960339, katastritunnus 36001:001:0027 ja 36001:001:0028, edaspidi *Tõramaa- Oja kinnistu*) eraldistel 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ja 11 kavandatud harvendusraiete keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine.

1. OTSUSTUS

Lähtudes Mapomets OÜ volitatud esindaja Magnar Alev poolt 27.05.2024 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Tõramaa- Oja kinnistu eraldisel 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ja 11 kavandatud harvendusraiete keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Kavandatud raie registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. Kavandatud raietel ei ole veekogule olulist mõju, kui veekaitsevööndis (mis on põhikaardile kantud veekogu piirist 10 meetrit) alusmetsa ja põõsarinnet ei raiuta, veekogusse ja veekaitsevööndisse raidmeid ei jäeta, veekogust läbi ei sõideta, roopaid ei tekitata ning mootorsõidukitega kaldaid ei kahjustata.

1.2.2. Händkaku pesitsusaegset häirimist on võimalik vältida, kui raietöid (sh metsamaterjali kokkuvedu) teostada ajavahemikul 1. juuli kuni 14. veebruar.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Kinnistu omaniku Mapomets OÜ volitatud esindaja Magnar Alev esitas 27.05.2024 Keskkonnaametile Tõramaa- Oja kinnistu eraldisele 1 metsateatise nr 50001015477, eraldisele 4 metsateatise nr 50001015499, eraldisele 5 metsateatise nr 50001015500, eraldisele 6 metsateatise nr 50001015501, eraldisele 7 metsateatise nr 50001015490, eraldisele 8 metsateatise nr 5000101485, eraldisele 9 metsateatise nr 50001015486, eraldisele 10 metsateatise nr 50001015474 ning eraldisele 11 metsateatise nr 50001015476 harvendusraiete tegemiseks. Raie eraldisel 1 on kavandatud 0,62 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht 25 tm, eraldisel 4 0,39 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht 10 tm, eraldisel 5 0,11 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht 3 tm, eraldisel 6 0,52 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht on 10 tm, eraldisel 7 0,14 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht on 5 tm, eraldisel 8 0,24 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht on 7 tm, eraldisel 9 0,45 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht on 14 tm, eraldisel 10 0,83 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht on 54 tm ning eraldisel 11 1,39 ha

suurusel alal, kavandatud raiemaht on 35 tm. Kavandatud tööde ala paikneb Soomaa looduslal, Soomaa linnualal ning Soomaa rahvusparki Soomaa piiranguvööndis.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu selle kohta, kas kavandatud tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJSi § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhinnangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhinnang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJSi § 11 lõikes 2 sätestatud tähtsusest.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatud tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJSi § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatud tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Harvendusraied on kavandatud kokku 4,69 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht kokku on 163 tm. Harvendusraiete alad eraldistel 1, 4, 5, 6, 7, 10 ja 11 piirnevad omavahel ning harvendusraied eraldistel 8 ja 9 asuvad eraldi ning on üksteise mõjualas. Harvendusraie eesmärgiks on metsa väärtuse tõstmine, metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimine ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamise võimaldamine.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Tõramaa- Oja kinnistu asub Viljandi maakonnas, Põhja- Sakala vallas. Kavandatud raied jäävad alale, kus kehtib 2023. aastal kehtestatud Põhja- Sakala valla üldplaneering¹, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatud tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatöodel

¹ <https://www.pohja-sakala.ee/uldplaneering>

metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietöödel on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietöödel saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Tõramaa- Oja kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspriirkonnas. Kavandatud raiete alad piirnevad ning 30-meetrise ulatusega mõjualas³ asuvad registreeritud Soomaa teede ohutuks läbimiseks tehtud raadamiste ja sanitaarraiete alad. Harvendusraietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja alad jäävad jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Eraldistel 5 ja 11 kasvab küps halli lepa enamusega puistu angervaksa kasvukohatüübis. Eraldistel 4 ja 6 kasvab küps sanglepa enamusega puistu angervaksa kasvukohatüübis. Eraldisel 1 kasvab valmiv sanglepa enamusega puistu angervaksa kasvukohatüübis. Eraldisel 10 kasvab keskealine kuuse enamusega puistu

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”

angervaksa kasvukohatüübis. Eraldisel 7 kasvab valmiv haava enamusega puistu angervaksa kasvukohatüübis. Eraldisel 8 kasvab keskealine kase enamusega puistu angervaksa kasvukohatüübis. Eraldisel 9 kasvab keskealine kase enamusega puistu jänese kapsa kasvukohatüübis.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raieost otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus kavandatavad raided läbi viiakse. Kavandatud raieostega piirneval alal võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raieost kavandatakse metsamaastikus, aladel ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

EELIS-e andmetel jäävad eraldised 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ja 11 kogu ulatuses ning eraldis 10 osaliselt (lõunaosa 0,08 ha ulatuses) Soomaa linnuala kaitse- eesmärgiks oleva III kategooria kaitsealuse liigi händkakk elupaika. Eraldised 4, 9 ja 10 jäävad osaliselt Soomaa linnuala kaitse- eesmärgiks olevate III kategooria kaitsealuste liikide rukkirääk ja täpikhuik elupaika (eraldis 10 põhjaosa 0,02 ha, eraldise 4 idaosa 0,02 ha ja eraldise 9 lõunaosa 0,05 ha). Eraldistel 1, 10 ja 11 kavandatud harvendusraieost 30-meetrise ulatusega mõjualasse jääb Soomaa linnuala kaitse- eesmärgiks oleva III kategooria kaitsealuse liigi väike- kärbsenäpp elupaik. Eraldised 10 ja 11 jäävad osaliselt Tõramaa jõe kaldapiiranguvööndisse (eraldis 10 idaosa 0,61 ha ning eraldise 11 idaosa 0,27 ha) ning eraldis 10 osaliselt (põhjaosa 0,01 ha) Tõramaa jõe veekaitsevööndisse.

Kavandatud raieala eraldistel 10 ja 1 asub osaliselt (eraldis 10 põhjaosa 0,01 ha ja eraldise 1 lõunaosa 0,05 ha) ning raiealad eraldistel 5, 6, 9 ja 11 piirnevad ning mõjualas asub Soomaa loodusala kaitse- eesmärgiks olev loodusdirektiivi elupaigatüüp lamminiidud (6450). Kavandatud raiealadel eraldistel 5, 7 ja 8 asub kogu ulatuses ning raiealad eraldistel 4, 6, ja 9 osaliselt (eraldis 4 kesk- ja lõunaosa 0,2 ha, eraldise 6 lõuna- ja põhjaosa 0,34 ha ning eraldise 9 lõunaosa 0,06 ha) Soomaa loodusala kaitse- eesmärgiks olev loodusdirektiivi elupaigatüüp niiskuslembesed kõrgrohud (6430). Kavandatud raiealad eraldistel 1, 5, 7, 8 ja 9 jäävad kogu ulatuses ning eraldised 4 ja 6 osaliselt (eraldis 4 keskosa 0,22 ha ja eraldise 6 põhja- ja lõunaosa 0,34 ha) poolloodusliku koosluse alale.

Kavandatud raided jäävad Soomaa rahvusparki Soomaa piiranguvööndisse. Soomaa rahvusparki kaitse- eesmärgid on loetletud Soomaa rahvusparki kaitse- eeskirjas⁴. Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud Soomaa rahvusparki kaitse- eeskirja peatükis 5.

Soomaa rahvuspark hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvad Soomaa linnu- ja loodusalasid.

Kultuuriväärtusi raiealal ei leidu.

⁴ Vabariigi Valitsuse 22.04.2005 määrus nr 85 „Soomaa rahvusparki kaitse- eeskiri“
<https://www.riigiteataja.ee/akt/891233?leiaKehtiv>

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöörduvus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate harvendusraiate keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- kavandatud raieala eraldistel 10 ja 11 jääb osaliselt Tõramaa jõe kaldapiiranguvööndisse (eraldise 10 idaosa 0,61 ha ning eraldise 11 idaosa 0,27 ha ulatuses) ning eraldise 10 osaliselt (põhjaosa 0,01 ha) Tõramaa jõe veekaitsevööndisse. Raie tegemisel Tõramaa jõe veekaitsevööndis ala lagedaks ei raiuta. Kui alusmetsa ja põõsarinnet ei eemaldata, raidmeid ei jäeta veekogusse ja veekaitsevööndisse, veekogust läbi ei sõideta, roopaid ei tekitata ning mootorsõidukitega kaldaid ei kahjustata, siis kavandaval raiel ei ole veerežiimile olulist negatiivset mõju.

Välisõhk ja kliima- kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- Raied ei mõjuta raied maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- Raiealal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta. Raied on kavandatud 4,69 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskorrumus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Raie teostamise järgselt mõjud pöörduvad - langi uuenemine tagatakse metsaseaduse §-s 24 sätestatud korras. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raied on kavandatud Soomaa looduslal ja linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Soomaa rahvuspargi ega Soomaa linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁵ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁶ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Harvendusraie eesmärgiks on metsa väärtuse tõstmine, metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimine ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamise võimaldamine. Raiete käigus puistud suures osas säilivad. Lagedaid alasid ei teki, metsamaastik ei killustu ning vana metsa osakaal piirkonnas ei lange.

Kavandatud raieala eraldistel 10 ja 1 asub osaliselt (eraldise 10 põhjaosa 0,01 ha ja eraldise 1 lõunaosa 0,05 ha) ning raiealad eraldistel 5, 6, 9 ja 11 piirnevad ning raiete mõjualas asub Soomaa loodusala kaitse- eesmärgiks olev loodusdirektiivi elupaigatüüp lamminiidud (6450). Soomaa rahvuspargi kaitsekorralduskava andmetel levib see elupaigatüüp Soomaa looduslal 1460 ha suurusel alal. Lamminiitused leidub Soomaa kõigi jõgede kallastel. Lamminiite ohustavad kõige rohkem hooldamata jätmine ning valed hooldusvõtted. Kavandatud raiealadel eraldistel 5, 7 ja 8 asub kogu ulatuses ning raieala eraldistel 4, 6, ja 9 osaliselt (eraldise 4 kesk- ja lõunaosa 0,2 ha, eraldise 6 lõuna- ja põhjaosa 0,34 ha ning eraldise 9 lõunaosa 0,06 ha) Soomaa loodusala kaitse- eesmärgiks olev loodusdirektiivi elupaigatüüp niiskuslembesed kõrgrohestud (6430). Soomaa rahvuspargi kaitsekorralduskava andmetel on elupaigatüüpi niiskuslembesed kõrgrohestud Soomaa looduslal 14 ha. Viimaste täpsustatud andmete järgi levib see elupaigatüüp Soomaa looduslal 250 ha suurusel alal. Elupaigatüüpi leidub suuremate või väiksemate kildudena luhahainamaade servades või kunagistel, nüüd suures osas kinnikasvanud luhtadel. See elupaigatüüp on väga muutlik ning luhtade taastamisel ning uuesti

⁵Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätet (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁶ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

regulaarsesse hooldusesse võtmisel see elupaigatüüp asendub väärtuslikumate niiduelupaigatüüpidega. Looduslikult võib elupaigatüüp niiskuslembesed kõrgrohestud olla väga vastupidav ning püsida metsa kasvamata aasakümneid. Harvendusraie niidualadel ja piirnevatel aladel ei mõjuta oluliselt elupaigatüüpide lamminiidud ja niiskuslembesed kõrgrohestud seisundit. Mõju niidualadele on võimalik vältida kui raidmete kokkuvedu teostatakse kuiva või külmunud pinnase tingimustes.

Eraldised 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ja 11 asuvad kogu ulatuses ning eraldis 10 osaliselt (lõunaosa 0,08 ha ulatuses) Soomaa linnuala kaitse- eesmärgiks oleva III kategooria kaitsealuse liigi händkakk elupaigas. Händkakk eelistab pesitseda suurtes loodumassiivides asuvates küpsetes metsaosades, kus peab leiduma sobivaid õõnsaid tüükaid või muid suuri õõnsustega puid. Harva pesitsetakse ka metsatalude parkides või muudes sarnastes paikades, kus leidub õõnsustega põlispuid. Eriti sobivad liigile piirkonnad, kus metsamaastik vaheldub väikeste metsaheinamaade ja luhtadega, ühtlasi leidub ka sobivaid pesapaiku vanade metsade näol. Soomaal elab peamiselt rahvuspargi keskosas vanemates metsades. Händkaku elupaiga suuruseks on 19,44 ha ning harvendusraiet elupaigas kavandatakse 3,89 ha suurusel alal. Harvendusraie käigus puistu suures osas säilib ning sellega händkakule elupaigaks sobivate vanade metsade osakaal piirkonnas ei vähene. Händkaku pesitsusaegset häirimist on võimalik vältida kui kavandatud raided teostatakse väljaspool pesitsusperioodi (15. veebruar – 30. juuni). Harvendusraie käigus händkaku elupaigas I rindes surnud ja õõnsate puude säilitamisega saab vältida mõju händkaku elupaigale ja aitab kaasa sobiliku elupaiga säilimisele.

Eraldised 4, 9 ja 10 jäävad osaliselt Soomaa linnuala kaitse- eesmärgiks olevate III kategooria kaitsealuste liikide rukkiräak ja täpikhuik elupaika (eraldise 10 põhjaosa 0,02 ha, eraldise 4 idaosa 0,02 ha ja eraldise 9 lõunaosa 0,05 ha). Rukkiräak on kaasajal üle Eesti laialt levinud haudelind, kes asustab erinevaid avamaastikke. Teda ei leidu vaid paikades, kus valdavad suured metsamassiivid ning puuduvad kultuurmaastikud või laiemaad jõeluhad. Rukkiräak eelistab elupaigana niiskeid niite, põõsasluhtasid ja ristikupõlde, raiesmikke. Soomaa rahvuspargi kaitsekorralduskava kohaselt pesitseb rukkiräak suuremal või väiksemal arvul kõigil Soomaa jõearsetel luhtadel ja kultuurmaastikes. Täpikhuik on Eestis ebaühtlaselt levinud väikesearvuline haudelind. Liik elutseb madal- ja siirdesoodes, luhtadel, järvekallastel jm niisketel niitudel lopsakas taimestik, eriti tarnastikes ja loastikes. Täpikhuigu elupaigaks on vesised luhad, õõtsikud ning madalsood, milliseid elupaiku leidub Soomaa rahvuspargis piisavalt. Arvukus sõltub mõnevõrra suvisest veeseisust luhtadel ning loendusajast, mistõttu on arvukusehinnang suhteliselt suure kõikumusega. Rukkiräak ja täpikhuik on avamaastiku liigid ja eraldistega kattuv osas ei ole see nende liikide tüüpiline elupaik, seega kavandatud harvendusraied ei mõjuta oluliselt nende niidul elavate liikide elupaiku.

Eraldistel 1, 10 ja 11 kavandatud harvendusraiate 30-meetrise ulatusega mõjualasse jääb Soomaa linnuala kaitse-eesmärgiks oleva III kategooria kaitsealuse liigi väike- kärbsenäpp elupaik. Soomaa rahvuspargi kaitsekorralduskava kohaselt pesitseb väike-kärbsenäpp eelkõige varjukates küpsetes metsades, kus leidub pesapaigaks sobivaid tüükaid. Oluline on varju loova kuuse olemasolu. Alla 40-aastastes metsades leidub liiki väga harva, sest neis puuduvad pesapaigaks sobivad puutüükad. Erandiks on vaid hall-lepikud, kus puude kiire suremisega ja kuuse teise rinde tekkimisega kaasneb sobivate elupaigatunnuste kiirem teke. Suurimaks ohuteguriks on vanade metsade vähenemine ja metsamajanduse mõjul vajalike puistuelementide (seisvad surnud puud) ning sobiva metsastruktuuri kadumine. Soomaa rahvuspargis on liik levinud üle terve territooriumi, välja arvatud rabades. Harvendusraie käigus

puistu säilib, lagedaid alasid ei teki ning metsamassiiv ei killustu, seega harvendusraietel ei ole olulist mõju nende mõjualasse jäävale väike- kärbsenäpi elupaigale.

Tulenevalt eeltoodust ei kahjusta kavandatud harvendusraied Soomaa linnuala kaitse-eesmärke.

Kuna kavandatud raieala mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eelpool käsitletule muid Soomaa linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaiku ega liikide elupaiku, siis kavandatud raietegevus Soomaa linnu- ja loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatavad raied ei mõjuta ebasoodsalt Soomaa linnuala ja Soomaa loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“. Metsamaterjali kokkuveol järgida poollooduslike koosluste hooldamise üldnõudeid⁷.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raied on kavandatud Soomaa rahvusparki Soomaa piiranguvööndis. Mõju rahvusparki kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Soomaa linnu- ja loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud p 3.3.1.2.

Kavandatud raiealal ja mõjualas ei ole muid Soomaa rahvusparki kaitse- eesmärgiks olevaid väärtusi.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, poollooduslike koosluste tegevuskavaga, kaitsekorralduskavaga ja Soomaa rahvusparki kaitse-eeskirjaga, looduskaitse-, vee- ja metsaseadusega, ja eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusajaga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

⁷ Poollooduslike koosluste hooldamise kohta on võimalik leida infot Keskkonnaameti lehel, maahoolduse büroo alajaotuses aadressil <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/looduskaitse/parandniitude-hooldamine>

Kavandatud harvendusraietel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana Looduskaitseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Soomaa loodus- ja linnualade, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsemeetmetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Liisi Rääbus

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond